

- בגרות ב: תנ"ך שאלון תנ"ך 30% (סמל שאלון 1282)
- כותב פתרון הבחינה: ערן לוי
- מועד הבחינה: 17-05-2018

פרק ראשון

תשובה לשאלה 1:

סעיף א'- חובה

היחסים בין האדם לאל הפכו להיות יחסים מעורערי אמונה- בבראשית ב' אלוהים סומך על האדם ונותן לו לגור בגן עדן: "ויניחהו בתוך גן עדן" אך בפרק ג' אלוהים לא סומך על האדם עוד. אלוהים חושש שהאדם יאכל מפרי עץ החיים ולכן מגרש אותו מגן עדן: "וישלחהו אלוהים מגן עדן".

היחסים בין האדם לאשתו- בבראשית ב' האדם והאישה במעמד שווה: "והיו לבשר אחד", אך בפרק ג' מעמד זה מתערער והאישה הופכת להיות בעמדת נחיתות- "ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך".

היחסים בין האדם לבעלי החיים- בפרק ב' קיימת הרמוניה בין האדם לבין בעלי החיים והאדם קורא לבע"ח בשמות: "ויקרא שמות לכל הבהמה ולכל עוף השמיים" אבל בפרק ג' ההרמוניה משתנה לשנאה: "ואיבה אשית בינך ובין האישה ובין זרעך ובין זרעה".

יש להשיב על סעיף אחד נוסף מבין הסעיפים הבאים:

- א. לפי המדרש, משמעות הפועל "ויבן" היא בינה, תבונה ולא בנייה ולפיכך הכניס האל חכמה גדולה יותר באישה מאשר באיש.
- ב. (1) השם "אישה" בבראשית ב', 23 מבטא שייכות לאדם. האישה נלקחה מהאדם והיא שייכת לו: "לזאת יקרא אישה כי מאיש לוקחה זאת".
- (2) בפס' 16 נאמר שהאישה תלד בנים (בעצב) ולכן בפס' 20 האדם קורא לאישה בשם חווה. משמעות השם היא אם כל חי, כלומר ממנה יצאו חיים.

תשובה לשאלה 2:

סעיף א' - חובה

- (1) יצחק אוהב את עשיו כי עשיו מביא לו בשר, הוא צד בע"ח: "ויאהב יצחק את עשיו כי ציד בפיו".
- (2) רבקה אוהבת את יעקב משום שהוא היה עמה זמן רב יותר בבית: "יושב אוהלים", או משום שהיה תמים, לעומת אופיו האלים של עשיו: "איש תם".
- * תתקבלנה תשובות נוספות.

יש להשיב על סעיף אחד נוסף מבין הסעיפים הבאים:

ב. ההעדפה של רבקה עולה בקנה אחד עם הכתוב משום שיעקב הוא הצעיר - נולד רגע לפני עשיו ובכתוב נכתב שהמבוגר יעבוד את הצעיר ממנו. הברכה שיעקב קיבל תגרום לכך שאכן המבוגר (עשיו) שיצא ראשון לאוויר העולם יעבוד את הצעיר, יעקב, שיצא מיד אחריו.

- תתקבלנה תשובות נוספות כל עוד הן מנומקות היטב.

- ג. (1) לפי זקוביץ, אין להאשים את יעקב במרמה משום שעשיו לא הכריח את יעקב למכירת הבכורה. עשיו עשה זאת מרצונו החופשי. לפי רש"י, אין להאשים את יעקב ברמאות משום שרשום שיעקב היה "תם", כלומר אדם שעושה את מה שאומר ולא יודע לרמות.
- (2) עפ"י ההתנהגות של יעקב בבראשית כ"ז, הכינוי "תם" כפי שרש"י מפרש אותו לא הולם את יעקב משום שיעקב מתנהג במרמה ומתחזה בכוונה תחילה לאחיו, עשיו כדי לקבל את הברכה מהאב: " ויאמר יעקב אל אביו, אנכי עשיו".
- * תתקבלנה תשובות נוספות.

- ד. (1) לפי פס' 24-26 יעקב נקרא כך משום שהוא אחז בעקב של עשיו כשיצא מרחם אמו.
- לפי פס' 34-36 בבראשית כ"ז יעקב נקרא כך משום שעיקב, רימה את עשיו פעמיים: פעם אחת לקח לו את זכות הבכורה ופעם שנייה גנב ממנו את ברכת האב.

(2) כשם שיעקב רימה את עשיו כך לבן רימה את יעקב כשנתן לו את לאה במקום את רחל וזאת בניגוד להסכם שהיה ביניהם. מי שרימה סופו שירומה.

פרק שני

תשובה לשאלה 3:

א. עפ"י הפשט, אסור לגרום למכשול פיזי לעיוור שכן הוא אינו מסוגל לראות את המכשול.
עפ"י הפירוש של ספרא, מכשול הוא עצה לא הוגנת שניתנת לאדם שלא מבין בנושא מסויים. אין לתת עצה זו משום שהיא עלולה להכשיל את האדם.
ב. תשובות רבות תתקבלנה כל עוד הן מנומקות היטב.

תשובה לשאלה 4:

המחלוקת הרעיונית בין איוב לבלדד היא האם באמת קיים צדק בעולם?
באיוב ח' בלדד טוען בעזרת שאלה רטורית שקיים צדק ושלא יכול להיות שאלוהים יעוות את הצדק: "האל יעוות משפט ואם שדי יעוות צדק". איוב משיב לבלדד שאלוהים לא עושה צדק וכאשר מתרחש אסון הצדיקים והרשעים מתים בו בדיוק באותו אופן ולכן- מה עזרו לאדם מעשי הצדיקות שלו? "אם שוט ימית פתאום". איוב מסביר שפניהם של השופטים מכוסים והרשע שולט בעולם: "ארץ ניתנה בידי רשע, פני שופטיה יכסה".

